

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1

Relationship between Transformational Leadership and Administration in Pursuit of Excellence in Buddhist Temples' Charity Schools in Central Zone 1.

เตือนใจ ศรีรัตนะ*

สุพจน์ พันธนีเยะ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 2) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำนวน 679 คน สุ่มตัวอย่างโดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละสถาบันการศึกษา (Proportion allocation)

โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบทีและสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคกลางเขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัด มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

*เตือนใจ ศรีรัตนะ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีที่สำเร็จการศึกษา 2558

**อาจารย์สุพจน์ พันธนีเยะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำแห่งการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับ การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีความสัมพันธ์ทาง บวกและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารสถาน ศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

This research aimed to (1) explore the level of transformational leadership of administrators in Buddhist temples' charity schools in central zone 1, (2) study the school administration in pursuit of excellence, and (3) to compare opinions of the teachers classified by genders, educational levels, and working experience towards the effect of the administrators' transformational leadership on school administration in pursuit of excellence, and (4) to identify the relationship between the transformational leadership and the school administration. The population was 679 teachers of Buddhist temples' charity schools in central zone 1. The sample size, determined by Krejcie & Morgan's table, was 400 of them.

The research instrument was a questionnaire with Index of Congruence (IOC) of .98, and the reliability of .98. To analyze data, the researcher employed descriptive statistics i.e. percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics i.e. t-test, and Pearson's correlation.

The findings were as follows:

1) The transformational leadership of administrators of the Buddhist temples' charity schools in central zone 1 was high.

2) The administration in pursuit of excellence of these schools was at a high level.

3) The teachers of different genders, age groups, and working experience had no different opinions related the effect of the transformational leadership on the school administration in pursuit of excellence.

4) This study found a positive relationship between the transformational leadership and the school administration in pursuit of excellence at a significant level of .01.

Keywords: Transformational Leadership, Administration in Pursuit of Excellence

บทนำ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535) วัดมีบทบาทในการจัดการศึกษาหลายประเภท ทั้งทางระบบธรรมะและการจัดการศึกษาสามัญ การจัดการ ศึกษาเพื่อตัวบุคคล ช่วยเหลือสังคมคือลูกชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา การเรียนแบบนี้ เรียกกันว่า “พระปริยัติธรรมแผนสามัญ” เป็นการเรียน

วิชาทางโลกควบคู่กันไปกับเรียนทางธรรม โรงเรียนการกุศลของวัดในปัจจุบันเริ่มมีจำนวนมากขึ้นในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศสำหรับในภาคกลางเขต 1 มีเพียง 13 โรงเรียน (2555: 3) น้อยกว่าภาคอื่น ๆ และในการจัดการศึกษานั้น มีทั้งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลเสียเนื่องมาจากการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้บริหารจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทตนเอง โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจะมีความเป็นเลิศได้ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผนงาน อำนาจการ และมอบหมายงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปัจจุบัน เป็นยุคที่กระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการ ศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ก็เช่นกัน ผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการตัดสินใจทั้งในด้านการเงิน และการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ภายในองค์กร โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 เป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนช่วยรัฐ สร้างเสริมวิชาความรู้ ให้เยาวชนและผู้สนใจเกี่ยวกับด้านการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะตามความสนใจของแต่ละบุคคล (ยังลักษณ์ บุญจิต, 2546: 2)

สภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารและร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ของโรงเรียน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 ส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านบริหาร การศึกษาโดยตรง แต่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาทำให้การบริหารงานมุ่งแต่ให้ผลงานสำเร็จตามเป้าหมายเพียงด้านเดียว ผู้บริหารบางส่วนยังขาดภาวะ

ผู้นำไม่ได้นำความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการไปใช้ให้เกิดความสำเร็จต่อการจัดการศึกษา ประกอบกับผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในเขตพื้นที่ทำให้ขาดความเข้าใจกับชุมชนเป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน

จากประเด็นความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อสนองความต้องการของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) ของเบส (Bass)

จากทฤษฎีของ เบส (Bass, 1985: Abstract) ได้เสนอ ทฤษฎีภาวะผู้นำที่มีรายละเอียดมากขึ้น เบส (Bass) กล่าวว่า กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานจะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานมีการยอมรับ เชื่อมั่นศรัทธา ภาควิมใจ ผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านการมีวิสัยทัศน์และการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ร่วมงาน มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการปฏิบัติงานตามภารกิจ มีความสามารถในการจัดการหรือควบคุมอารมณ์ตนเอง มีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีศีลธรรมและจริยธรรม

2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจภายในไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูงและเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมาย มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญ โดยผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านการสร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้ร่วมงาน มีการสร้างเจตคติที่ดี และการคิดในแง่บวก

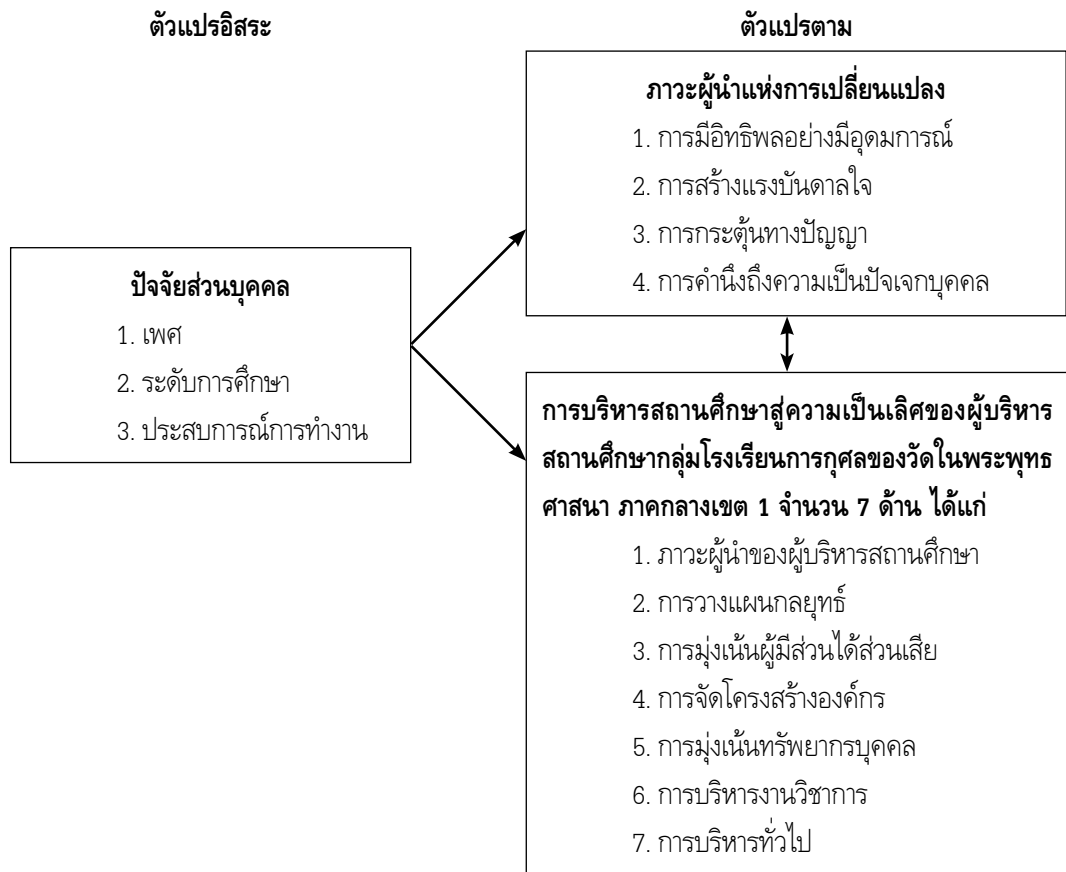
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา มีการพิจารณาวิธีการทำงานแบบเก่าๆ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น มองปัญหาในแง่มุมต่างๆ มีการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลและข้อมูลหลักฐาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและเทคนิคการมอบหมายงาน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และยังมีประสิทธิภาพและให้ความพึงพอใจมากกว่าภาวะผู้นำแลกเปลี่ยนจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ของ Bass (1998) และทักษะการบริหารของผู้บริหาร เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศของแมคคินซี (วีระชัย ตันติวีระวิทยา, 2540: 25-28) โดยผู้วิจัยนำตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 7 ด้าน มาเป็นกรอบในการศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคกลางเขต 1 ทั้งสิ้น 13 โรงเรียน จำนวน 679 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคกลางเขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และทำการสุ่มอย่างง่าย ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม

แบ่งเป็น 3 ตอน คือ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 74)

จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วมาหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence)

ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 เพื่อนำมาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งหมด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 117) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.97 จึงนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ผู้ศึกษาจะดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครถึงประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 400 คน
3. ผู้ศึกษาติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์-การทำงาน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถาน

ศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ใช้สถิติทดสอบที (t-test)

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ใช้สถิติสหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. ค่าสถิติทดสอบที (t-Test)
5. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ใช้สถิติสหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาได้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 ผลการ

ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัด มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากใน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย 3.58) รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.54) และอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (ค่าเฉลี่ย 3.49) และด้านการ มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.44) ตามลำดับ

2. การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอยู่ระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.62) รองลงมาคือ ด้านการ มุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ค่าเฉลี่ย 3.59) และด้านที่มีค่า เฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.34) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการบริหารและภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็น เลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็น เลิศของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำแห่ง การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ กับการบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีความสัมพันธ์ทาง บวกและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษา

ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัด

ในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ผู้วิจัยขออภิปราย ผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง กลุ่มโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 ผลการ ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัด มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน มีผล ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความ เฉลียวฉลาดและความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคอกซ์ (Koh, 1991: 602) ได้ศึกษาและทดสอบสมมติฐานหลายสมมติฐานเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในประเทศสิงคโปร์ ผลการวิจัย พบว่าผลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยน สามารถทำนายการเป็นพลเมืองดีขององค์กร (Organizational citizenship behavior) ความผูกพัน กับองค์กร ความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานของ องค์กรโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทำนายความพึงพอใจ และความ ผูกพันได้เพิ่มขึ้นจากภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหาร สถานศึกษาระดับทุกระดับและเป้าหมายการทำงานได้ อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของ ทีม (Team spirit) ให้มีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่ง ความกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคุมิสรา แพนสง (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ การนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสองด้าน คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีองค์ประกอบย่อยอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน

1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญาใจ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์รูปแบบการตัดสินใจจะมีความยืดหยุ่นจะใช้ข้อมูลน้อยในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชา สระสม (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบด้านการกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และความคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5

1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของครูเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เพราะผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฉวีวรรณ จันทร์เม่ง (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างบารมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นการใช้ปัญญา

2. การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีการบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านการบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีผล ดังนี้

2.1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการในการสื่อสารไปยังพนักงานทุกคน เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจร่วมกันในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็น

เพราะการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized consideration : IC) ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมกร หัสดีธรรม (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิรูปการเรียนรู้ห้องเรียนคุณภาพตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิรูปการเรียนรู้ห้องเรียนคุณภาพ อยู่ระดับมากในทิศทางเชิงบวก โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก

2.2 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนกลยุทธ์โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษารูปแบบและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญญา พันธุ์ธงไชย (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดการบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง

2.3 ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูและบุคลากรมีความภูมิใจในปรัชญาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

2.4 ด้านการจัดโครงสร้างโรงเรียน โรงเรียนจัดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ทั้งนี้เพราะการใช้รูปแบบโครงสร้างที่มีความเรียบง่าย คือ สายงานที่จัดตามประเภทของสินค้าพร้อมกับได้กระจายอำนาจให้กับแต่ละสายงานอย่างเต็มที่ จึงทำให้พนักงานอำนวยการและหน้าทำงานในสำนักงานใหญ่มีจำนวนน้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ยังมีความมุ่งมั่นอย่างจริงจังที่จะให้พนักงานทุกคนได้ทำงานด้านปฏิบัติการมากกว่าด้านอำนวยการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคุคิสรา แพนสง (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการประเมินผล ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการบริหารงานบุคคลในทางบวก

2.5 ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของบุคลากร ทั้งนี้เพราะการมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงาน โดยผู้ร่วมงานจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และเทคนิคการมอบหมายงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกอบศักดิ์ มูลมัย (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน

2.6 ด้านการบริหารงานวิชาการมีการเผยแพร่และชี้แจงหลักสูตรให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพนเทลิดิส (Pantelides, 1991: 768 - A) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าไม่มีองค์ประกอบใดของภาวะ ผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่ ที่สามารถอธิบาย ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้

2.7 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารให้ความเอาใจใส่ในนักเรียนและผู้ปกครองอย่างทั่วถึง การที่ผู้นำพิจารณาผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นรายบุคคลจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับนับถือ ซึ่งมีผลทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกอบศักดิ์ มูลมัย (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำแห่ง

การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมให้ครูมองเห็นเป้าหมายในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูหาแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาเสมอ

1.3 โรงเรียนควรให้ความดูแลเอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคล ทำให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการ

กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคอื่น เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในบริบทที่ผิดแผกแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เช่น ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาอื่น กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันอย่างใด เพื่อทราบความแตกต่างของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสองกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- กอบศักดิ์ ภูลมัย. (2554). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี-ราชชมงคลธัญบุรี.
- ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง. (2552). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุชา สระสม. (2552). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ปัทมกร หัสดีธรรม. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ห้องเรียนคุณภาพตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.**
- ยงลักษณ์ บุญจิต. (2546). **การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมและโรงเรียนบริหารธุรกิจ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา-การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- วีระชัย ตันติวีระวิทยา. (2540). **ต้นตอหาความเป็นเลิศ ประสบการณ์จากบริษัทอเมริกันชั้นนำของโลก. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.**
- ศศิวิมล สุขทนต์รักษ์. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- ศุภิสรา แพนสง. (2552). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชชนา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา- การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- สุกัญญา พันธธงไชย. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดการบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- Bass, B.M. (1985). **Leadership and performance beyond expectations.** London: Collier McMillan.
- Koh, W. L. K. (1991). An empirical validation of the theory of transformational leadership in secondary in Singapore. **Dissertation abstracts international.** 16(4), 319-333.
- Pantelides, J. R. (1991). An exploration of the relationship between specific instructional leadership behaviors of elementary principals and student achievement. **Dissertation abstracts international.** 14(9), 39.